

Što je ADHD?

Marko Ferek imao je tijekom školovanja dosta loših ocjena i zamalo je izgubio jednu školsku godinu. Teško se koncentrirao na nastavu i bio je vrlo nemiran pa su ga profesori često opominjali i zapisivali za ometanje rada. Profesorica hrvatskoga jezika rekla mu je u srednjoj školi da je na razini Crvenkapice, a

profesor informatike je drugima govorio da kad Ferek nešto kaže kao da ne kaže ništa. Zbog kritika učitelja, druge djece i njihovih roditelja potpuno je izgubio vjeru u sebe i mislio je ono što i drugi misle o njemu: da je glup, neodgojen, nesposoban i da neće ni u čemu uspjeti. No 2003. godine Marko je završio fakultet, postao diplomirani inženjer i zaposlio se. Za vrijeme studiranja saznao je za bolest koju nazivamo ADHD i pomislio da on boluje od toga i da mu je ta bolest stvarala brojne probleme tijekom školovanja. Liječnici su potvrdili da je u pravu.

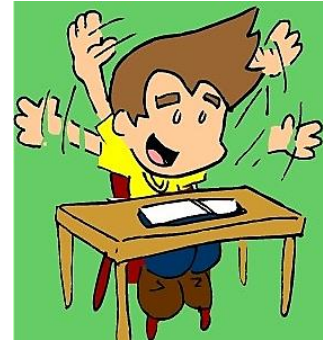
ADHD je kratica engleskog naziva *attention deficit hyperactivity disorder*, što naši stručnjaci prevode izrazom *pomanjkanje pozornosti s hiperaktivnim poremećajem*. Glavni pokazatelji da neki učenik ima ADHD jesu slaba pozornost, hiperaktivnost i naglo reagiranje (impulzivnost). Slaba pozornost očituje se u tome što se takva djeca teško usredotočuju na gradivo, lako odlutaju u mislima, sanjare, pozornost im je raspršena. Kada nešto rade, vrlo lako ih omete neki nebitan detalj iz okoline. Hiperaktivnost ili pretjerana aktivnost vidi se po tome što su uvijek u pokretu – često se vrpolje na stolici, tresu rukama i nogama, zadirkuju drugu djecu i ometaju rad na satu. Takva djeca teško kontroliraju osjećaje, sve doživljavaju snažnije, lako se naljute te naglo i burno reagiraju. Ne promisle prije nego nešto učine, već tek poslije razmišljaju zašto su napravili nešto loše. Zapisane opomene, strogo upozorenje ili vikanje na takvu djecu malo utječu.¹

Iz svega toga vidimo da je ADHD teško razlikovati od lošeg i nekulturnog ponašanja koje ne proizlazi iz takve bolesti. Ključna je razlika je u tome da se dijete s ADHD-om rađa s tom bolesti i taj umni problem vidjet će se u njegovu ponašanju bez obzira na to kako je odgajano. Dijete s lošim ponašanjem koje nema ADHD ponašat će se tako zbog lošega odgoja ili nekih trauma koje doživi u djetinjstvu. Roditeljima koji sumnjaju da im dijete

¹ Informacije o ADHD-u i Marku Fereku pronašao sam na internetskoj stranici www.budenje.hr te u članku „Ferek: Mrzio sam samog sebe!“ na stranici www.antenazadar.hr.

boluje od ADHD-a stručnjaci savjetuju da obrate pozornost na dvije stvari: ponaša li se dijete jednako loše u svim situacijama (i doma i u školi i s prijateljima) te traje li to dulje od šest mjeseci. Nakon toga ih liječnici psihijatri mogu detaljnije ispitati i prema stručnim razlozima procijeniti radi li se o ADHD-u ili je riječ o lošem ponašanju zbog drugih razloga.

Dakle, samo stručnjaci mogu jasno razlikovati ADHD od lošeg odgoja, a ADHD se smatra umnom bolešću. To stvara neke probleme u vezi s odnosom prema toj bolesti. Neki roditelji mogu uočiti pokazatelje ADHD-a kod djeteta, ali neće htjeti ići liječniku jer ne žele za svoje dijete dijagnozu psihijatra. Boje se da bi to moglo izazvati ruganje vršnjaka. S druge strane, događat će se i potpuno suprotno: okolina, a često i profesori, neće uopće vjerovati

da postoji takva psihička bolest, smatrat će da je to izmišljena bolest samo zato da se roditeljima pomogne prikriti nemaran i loš odgoj. Nijedan od ta dva stava nije ispravan, a još oba čine štetu djetetu. Ne postoji bolest koje bi se netko trebao stidjeti, a oni koji ne prihvaćaju da ta bolest uopće postoji, zapravo ne vjeruju znanstvenicima koji proučavaju mozak i ponašanje – psiholozima i psihijatrima. Zaboravljaju da živimo u društvu koje prihvaća znanost kao veliku vrijednost i koje nedoumice o znanstvenim spoznajama, ako postoje, prepušta raspravi i odlukama znanstvenika iz određenog područja.

Da bi se otklonili problemi u vezi sa shvaćanjem ADHD-a, potrebno je uporno učiti djecu toleranciji, prihvaćanju drugačijega od sebe, i potrebno je na jasan način informirati javnost o spoznajama do kojih su došli znanstvenici koji proučavaju tu bolest. Marko Ferek, o kojem smo govorili u uvodu, godinu dana nakon završetka fakulteta (2004. g.) osnovao je udrugu za razumijevanje ADHD-a „Buđenje“. Članovi udruge organiziraju predavanja, radionice i stručne skupove diljem Hrvatske i tako šire spoznaje o bolesti. Na njihovoj internetskoj stranici (<http://www.budjenje.hr>) možete pronaći puno savjeta učiteljima i roditeljima vezanih uz pravilan odnos prema djeci koja boluju od ADHD-a. Ipak, najvažnije je od svega bez sumnjičavosti prihvatiti liječničku prosudbu i spoznati da se u tom „malom napornom hiperaktivcu ili hiperaktivki“ skriva osoba željna prihvaćanja i razumijevanja, osoba čiji se talenti mogu razviti samo uz strpljiv i stručan pristup.

Mate Milas